

ΤΑ ΣΙΓΙΛΛΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ *)

Ἐπιθυμοῦμεν προσέτι νά ἐπεκταθῶμεν καί μέχρι τῶν σιγίλλων τῶν Πανεπιστημίων, τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, τῶν σωματοείων καί τῶν συντεχνιῶν, τῶν μεγάλων καί μικρῶν πόλεων, τῶν μεγιστάνων, οἵτινες ἐξουσιάζονται ἐπὶ τῇ ἱστορίᾳ καί τῶν ἄλλων κρατῶν, ἄλλ' ἢ ἐπιχειρήσεις αὐτὴ θά παρείλκεν ὑπερβολικῶς τὴν προκυμαίναν μας.

Δὲν θέλομεν ἐν τούτοις νά στερεώσωμεν τὸν ἀναγκαστὴν μας τῆς εὐχαριστήσεως, ὅπως ἔδη πανομοιότυπον σιγίλλου καλλιτεχνικοῦ, τοῦ σιγίλλου τοῦ Γουΐδου τοῦ Σατιλλόν (Guido di Chatillon).

Ἐὰν ἡδυνάμεθα νά σταματήσωμεν καί νά ἀσχοληθῶμεν περὶ τῆς ἐνδόξου καί ἱπποτικῆς ἐκείνης ἐποχῆς, ὁποῖα ὠραία ἀναμνήσεις δὲν θά προσκαλοῦμεν! Καί αὐτοχρόνως ὁποῖον εὐχάριστον συναίσθημα θά ἐδοκίμαζον οἱ ὀφθαλμοὶ τακτηροῦντες τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν πολεμιστῶν ἐκείνων, ἀποτυπωμένων μὲ λεπτότητα καί τελειότητα ἀνέκρηστον! Ὁλὴ ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου διεχύθη εἰς τὰ ἔργα αὐτὰ παρῳχημένης ἐποχῆς.

Σιγίλλου Γουΐδου τοῦ Σατιλλόν

Ὁ πρῶτος τύπος τῶν σιγίλλων τῶν μεγιστάνων εἶνε ὁ ἐρίππος τύπος. Ὁ ἵππος εἶνε ἐν ἀρχῇ τὸ διακριτικὸν σημεῖον καί τὸ ἰδιαιτέρον προσόν τοῦ εὐγενοῦς. Καί ἔχομεν καὶ ἄλλην τούτου ἀπόδειξιν: ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ φεουδαλισμοῦ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας εἰς τὸ μεγαλειότερον μέρος τῶν εὐγενῶν ἀπενείμετο τὸ ὄνομα τοῦ ἱππότη (cavaliere). Ἐν εἰρήνῃ, ὡς καί ἐν πολέμῳ, ὁ κύριος τοῦ Φεοῦδου, ὁ ὑπερασπιστής

τοῦ ἐδάφους, δὲν εὐρίσκεται ἀσφαλῶς εἰμὴ ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ καί ἐπ' αὐτοῦ εἶνε προσκεκαλημένος. Τὸν καλύπτει μεθ' ὑπερηφανεΐας, τὸν θωπεύει ὡς φίλον, ὡς τὸν ἀχώριστον φίλον εἶτε ἐν εὐτυχίᾳ, εἶτε ἐν δυστυχίᾳ. Τοῦ ὁμιλεῖ ὡς πρὸς ἀδελφόν. « Ἀγαπητέ μου Μκυρσιδερὲ, σὺ ὁ ὁποῖος μὲ ὁδήγησας τούτῳ εἰς τὸν κίνδυνον, φέρε με τώρα εἰς τὸν Παράδεισον! » Καί ταῦτα λέγων ὁ ἱππότης ὁρμᾷ μὲ τὴν κεφαλὴν γυρμένην κατὰ τοῦ Σαρακηνοῦ.

Εἶνε ἐπομένως φυσικώτατον ὅτι οἱ ἄρχοντες, κριστῶντο ἐρίπποι: ὀπλισμένοι διὰ μάχην ἐὰν ζῶσι εἰς ἐποχὴν πολέμου, ἐτοιμοὶ διὰ θῆκαν ἂν οἱ χρόνοι εἶνε ἥττον θαλοὶ, ὀλιγώτερον τεταραγμένοι. Καί εἶτε εἰς τὸ ἐν καί εἶτε τὸ ἄλλο τῶν δύο τούτων ἀντικειμένων ὁποῖα ποικιλία, ὁποῖα ζωὴ, ὁποῖα λεπτότης, ὁποῖος πλοῦτος λεπτομερειῶν!

Ὅτε μὲν ὁ εὐγενὴς ἱππεύει ἡσύχως μὲ κράνος εἰς τὴν κεφαλὴν καί λόγχην εἰς τὴν χειρὰ, ὅτε δὲ κύπτει ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω μὲ τὸ σῶμα σφιγμένον ὑπὸ σιδηροῦν ὀπλισμόν. Ἐνίοτε μάλιστα ὁ ἵππος τοῦ εἶνε σκεπασμένος μὲ ὀπλισμόν καθιστῶντα αὐτὸν ἄτρωτον ὡς τὸν ἐπιβαίνοντα αὐτοῦ. Καί ὅλη αὐτὴ ἡ ἀπεικόνισις ἀνθρώπων καί ἵππων, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ἀποτελοῦντες ἐν μόνον ἀντικείμενον, εἶνε κεκαλυμμένη ἀπὸ ποικίλα κοσμήματα τὰ ὁποῖα ἀναδεικνύουσιν ἀμέσως τὴν παρουσίαν τοῦ ἀληθοῦς καί λεπτοῦ καλλιτέχνου.

Ἐὰν ἀπὸ τὴν παράστασιν τοῦ ἐρίππου τύπου μεταβῶμεν εἰς τὸν πεζὸν τύπον, τὸν ὁποῖον μεταχειρίσθησαν ἐπίσης οἱ αὐθένται, θέλομεν παρατηρήσῃ ὅτι αὗτος ὁ τύπος δὲν εἶνε τόσο συχνὸς καί ὅτι παρουσιάσθη βραδύτερον. Μόνον κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα οἱ πρίγκηπες καί οἱ εὐγενεῖς παραδέχονται νά παρασταθῶσι κατὰ τὸν τελευταῖον τούτον τύπον, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ εὐγένεια ἀρχίζει νά ἐκπύπτῃ ὅπως ἀναμιχθῇ με τοῖς κοινοῖς τῶν ἀνθρώπων καί ὁ φεουδαρχικὸς πύργος ἐγκαταλείπει τὰ ὕψη, τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ὅπως κατέλθῃ εἰς τὰς πεδιάδας.

Ὑπάρχουν προσέτι παραστάσεις κεχαργμένα ἐπὶ τῶν ὀπλῶν τῶν εὐγενῶν. Τὰ πρῶτα στέμ-

*) Συνέχεια

Σεπτέμβριος ΘΑΛΕΙΑ ΧΑΙΡΕΤΗ

ματα με ὄπλα παρουσιάζονται περὶ τὰ τέλη τοῦ IB'. αἰώνας Ἠνωμένα με τὴν ἐφιππον εἰκόνα ἢ μοναχὰ των ἐπὶ μετάλλου, σημειοῦσιν, ὑποδεικνύουσιν με βεβαιότητα τὸν κάτοχον τοῦ σιγίλλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε κεχραγμένα.

Ἐν τούτοις, ὅτε αὐτὰ ὑπῆρχον, μὲν με τοὺς ἄλλους τύπους, τὰ στέμματα με τὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα ἀκόμη καὶ οἱ βασιλεῖς μετεχειρίσθησαν, καθὼς καὶ τοὺς ἐφιππους τύπους, εἶχον προορισθῇ διὰ τὴν κατσκευὴν σιγίλλων ἰδιαιτέρως χρήσεως.

Μετὰ τὴν τριπλὴν τάξιν τῶν σιδηροφράκτων ἵππων, ἐφιππων εἶτε πεζῶν, ἢ ἀναστραπτόντων ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τῶν στεμμάτων, ἐπεφάνη δειλῶς τὸ πρῶτον σιγίλλον τῶν πυργωδοσποινῶν καὶ τῶν δεσποινίδων, τῶν ὁποίων ὁ κληρὸς μᾶς μετέδωσε τὴν ἐνδιαφέρουσαν φυσιογνωμίαν. Καθὼς καὶ αἱ βασίλισσαι, οὕτω καὶ αὐταὶ παρίστανται πεζαί. Σπανιώτατοι οἱ τοσοῦτον ἀνστηροὶ κανόνες τῆς φεουδαρχικῆς ἱεραρχίας ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὰς νὰ κἀθηνται ἐπὶ πολυθρόνων. Εἶνε δὲ σπανιώτατον φαινόμενον ἐὰν ἐνίοτε παρίστανται καθήμενοι ἐπὶ ἵππου, ὅπως μεταβῶσιν εἰς θήραν πτηνῶν. Καὶ ὅταν ἡ γυνὴ εἶνε πεζή, τοῦθ' ὅπερ, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶδμεν, εὐρίσκουμεν συχνότερον, κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας ἐν ἄνθος, ἐν βιβλίον, ἐν ἀντικείμενον τῆς χρήσεως τῆς, ἢ λίαν συχνά, ἐν θεραπευτικὸν πτηνὸν δεδεμένον με κλωστήν καὶ ἀναπαυόμενον ἐπὶ τῆς χειροκτιοφόρου χειρός. Τὸ σχῆμα τοῦ σιγίλλου, ἐν ταύτῃ περιπτώσει, εἶνε ὡσειδὲς.

Ὅπως δὴποτε ἡ μελέτη τῶν τύπων τούτων, τὴν ὁποῖαν δὲν σκοποῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐπιχειρήσωμεν, ἡδύνατο νὰ παρασχη ὕλην ἀρκετὰ σπουδαίαν. Ἠδύνατο, παραδείγματος χάριν, νὰ κάμῃ κανεὶς μίαν μελέτην ἐπὶ τῶν ἡθῶν τῶν διαφόρων τούτων ἐποχῶν. Ἡ ἐνδυμασία καὶ ὅλαι αὐτῆς αἱ ποικιλίαι, αἱ διαφοροὶ ἀσχολίαι τοῦ μεγάλου κόσμου τῶν χρόνων ἐκείνων ἡδύναντο νὰ διευκρινισθῶσιν ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ πραγματικότητι. Ἐξ αὐτῶν δυνάμεθα νὰ μάθωμεν, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ὁ εὐγενὴς μετέβαινε εἰς θήραν ἐπιβαίνων τοῦ κέλητος αὐτοῦ, ἐνῶ ἡ πυργωδοσποινα παρεδίδοτο εἰς τὴν εὐκολον ταύτην διασκεδασιν ἐντὸς τοῦ πάρκου τῆς, εἰς περίπατον, καὶ προ πάντων πεζή.

Παρ' ὅλα ὅμως τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα τὸ θέμα τοῦτο παρουσιάζει, ἡμᾶς ἐν τούτοις ἐνδιαφέρει ἡ μελέτη τῶν σιγίλλων τοῦ βασιλείου τῆς Γαλλίας, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχικὴ ἀξία οὐδένα τῶν ἀναγνωστῶν μας θὰ διαφύγῃ. Ἐκτὸς τῆς ἀρετῆς τοῦ ὅτι μᾶς παρέχουν μίαν γαλερίαν εἰκόνων αὐθεντικῶν, μᾶς θέτουν προσέτι ἐνημέρους εἰς τὰ ἦθη καὶ τὰ ἐπιπλά τῆς ἐποχῆς, τοῦθ' ὅπερ διπλάσιάζει, ἀναμφισβήτητως, τὴν ἀξίαν των διὰ τοὺς ἀρχαιολόγους. Ἐπὶ μικροῦ κύκλου κηροῦ ἑκατοστομέτρων τινῶν φαίνεται ἀναξῶς ὁλό-

κληρος ἡ βασιλικὴ πομπὴ καὶ ὅλη ἡ φυσιογνωμία τῶν Ἀυλῶν τοῦ Μεσαίωνα.

Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς διακρίνει τὰ σιγίλλα καὶ καθιστᾷ αὐτὰ πολυτιμότερα ἀπὸ τὰ νομίσματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ εἰκὼν τοῦ ἄρχοντος ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ μεμονομένη, ἐκτὸς τοῦ κέντρου, μακρὰν τοῦ περιβάλλοντός του.

★ ★

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἀνευρέθη τὸ σιγίλλον τοῦ βασιλέως Ροβέρτου. Ὁ τύπος ἐπομένως τοῦ μεγιστάνος, ὁ ὁποῖος διατηρήθη σχεδὸν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, δηλαδὴ ὁ φέρων τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως με ὅλα τὰ διάσημα τοῦ βασιλικοῦ ἱερώματος, ἀνέρχεται μέχρι τοῦ πρίγκιπος τούτου. Ἐὰν δὲν παρίσταται ὁλόκληρος καὶ καθήμενος, ὡς ὁ υἱὸς τοῦ Ἑρρίκου Α'. φαίνεται ἐν τούτοις μέχρι τῆς ζώνης καὶ φέρει τὸ σκήπτρον, τὸ βασιλικὸν στέμμα. Αὐτὰ δὲ εἶνε τὰ διάσημα τοῦ βασιλικοῦ ἱερώματος.

Μετὰ τὸν Ἑρρίκον Α', τὸν υἱὸν του, παριστάμεθα εἰς σπουδαίωτατον νεωτερισμὸν. Διαφορετικὰ ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὁ βασιλεὺς οὗτος κἀθιται ἐπὶ θρόνου, ἢ μάλλον, διὰ νὰ εἰμεθα πλέον ἀκριβεῖς, ἐπὶ ἑδρας γεγλυμένης, με τόξα Ρωμαϊκά. Οἱ πόδες του, τοὺς ὁποῖους τήθενος δὲν καλύπτει, πατοῦν ἐπὶ βάθρου.

Ἄλλ' ἄλλαι τροποποιήσεις θὰ προστεθῶσι μετ' οὐ πολὺ. Ἐπὶ Φιλίππου Α', παραδείγματος χάριν, ἡ με Ρωμαϊκὰ τόξα ἑδρα ὑποχωρεῖ εἰς ἀληθῆ θρόνον, ἢ μάλλον εἰς πολυθρόναν με πόδας σχηματισμένους ἀπὸ κεφαλὰς καὶ κνήμας ζώων.

Ἀρχαιολόγος τις θὰ διεστεινέτο ὅτι αὕτη θὰ ἦτο ἑδρα τοῦ βασιλείου Δαγυβέρτου καὶ ὅτι οἱ χαρακται τῶν χρόνων ἐκείνων ἠθέλησαν νὰ παραστήσουν ἀκριβῶς αὐτόν, ἀλλ' οἱ λόγοι οἱ ὑποστηρίζοντες τοῦτο εἶνε σαθεοὶ καὶ ἐπομένως πολὺ ἀπέχουν νὰ καταρρίψουν τὴν ἰδέαν καὶ πεποιθήσιν ὅτι οἱ πρῶτοι Καπέται βασιλεῖς ὤφειλον νὰ κἀθηνται ἀνετώτερον τοῦ καλοῦ βασιλέως Δαγυβέρτου, τοῦ δημοτικῆς παραδόσεως ἡγεμόνος τούτου, καὶ ὅτι αὕτη ἦτο ἀκριβῶς ἑδρα βασιλέως τοῦ ἔτους 1000 καὶ τίποτε ἄλλο.

Οἱ πρῶτοι οὗτοι Καπέται ἔχουν ὅλοι πρόσωπον ὡσειδὲς καὶ ἰδιαιτέρον οἰκογενειακὸν χαρακτήρα, ὅστις τοὺς διακρίνει ἀμέσως. Ὁ πρῶτος τύπος αὐτὸς τύπος ἐξηφανίσθη μετὰ τὸν Λουδοβίκον τὸν Παχύν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ μήτηρ του, Ὀλλανδὴ πριγκίπισσα, εἶχε δώσει τύπον ὀλίγον παχύν καὶ τὴν ὑπομονητικὴν ἐνεργητικότητά ἣτις εἶνε ἰδιόζουσα εἰς τὴν φυλὴν εἰς τὴν ὁποῖαν αὕτη ἀνῆκεν. Ἡ μορφή του εἶνε πλατυτέρα καὶ ὁ πώγων του βραχύτερος.

(Ἔπεται συνέχεια)

Μετὰφρασις Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ